

10. אפוטרופסות

כאשר אדם מגיע לגיל 18 הוא הופך בעיני החוק לבוגר בעל אחריות משפטית לכל דבר. הוא יכול לחתום על הסכמה לניתוח, חוזים ותצהירים, לעמוד לדין וכו'. הוריו, שהיו עד כה "האפוטרופוסים הטבעיים" שלו, מנועים מלבצע במקומו כל פעולה, או לקבל החלטות עבורו.

ילדים עם צרכים מיוחדים המגיעים לגיל 18, במקרים רבים אינם מסוגלים לדאוג לעצמם, ויש למנות להם אפוטרופוס שיהיה בעל סמכות חוקית לדאוג לצורכיהם, לקבל החלטות עבורם ולפעול למענם ובמקומם. רצוי להגיש את הבקשה למינוי סמוך למועד בו יגיעו לגיל זה.

מוסד האפוטרופסות נועד למנוע מצבים בהם אנשים שאינם מסוגלים לנהל את ענייניהם יהיו ללא הגנה. בית המשפט ממנה את האפוטרופוס בכדי שייצג את האדם שעבורו מונה בפעולות משפטיות ובכל עניין, לפי הסמכויות שבית המשפט העניק לו, תוך שמירה מתמדת על טובת אותו אדם.

סמכויותיו של אפוטרופוס שקיבל מינוי לתפקד כאפוטרופוס באופן כללי לגבי ענייניו של אדם אחר הן רחבות ביותר ונוגעות לכל תחומי החיים של אותו אדם – גוף, רכוש, נושאים משפטיים וכו'.

מלבד מינוי אפוטרופוס, קיימות חלופות אחרות למצבים שבהם אדם יתקשה לקבל החלטות או לבצע פעולות בשל מצבו, כגון: מינוי רשמי של אדם אחר שישמש כתומך החלטה ויסייע לו לקבל החלטות (אך לא יקבל אותן במקומו). כמו כן, אדם הנמצא בתפקוד מלא יכול להיערך מבעוד מועד למצב עתידי שבו לא יוכל לקבל החלטות, באמצעות מתן ייפוי כוח מתמשך מראש למיופה כוח שיקבל החלטות עבורו (ניתן גם לקבוע מראש אלו סוגי החלטות מיופה הכוח יהיה מוסמך לקבל).

תומך ההחלטה מסייע לנתמך בניהול ענייניו הכספיים, ומעניק ליווי ותמיכה בקבלת החלטות. ניתן למנות תומך החלטה כחלופה למינוי אפוטרופוס במקרים שבהם הקשיים של הנתמך אינם חמורים דיים לצורך שלילת כשרותו המשפטית.

תומך ההחלטה אינו מחליף את שיקול דעתו של הנתמך בשיקול דעתו שלו, אלא מסייע לנתמך, וכך שומר על העצמאות ועל זכות ההחלטה שלו.

ניתן להפסיק את יחסי התמיכה על-ידי הודעה חד-צדדית של הנתמך שהוא אינו מעוניין בהמשך תמיכתו של התומך.

מי זקוק למינוי אפוטרופוס:

אדם בוגר מעל גיל 18 שאינו יכול לדאוג לענייניו וכן:

- קיימת החלטת ועדת אבחון המאשרת את הצורך למינוי אפוטרופוס עבורו.
- קיימת תעודת חופא המאשרת את הצורך למינוי אפוטרופוס עבורו.

נוהל הגשת בקשה ומילוי טפסים.

על בני המשפחה המעוניינים להתמנות כאפוטרופוסים (הורים, אחים) לפנות למזכיר בית המשפט לענייני משפחה.

בקשה לתסקיר בעניין מינוי אפוטרופוס יכולה להגיע מבית המשפט לענייני משפחה, מבא כוח היועץ המשפטי לממשלה במשרד הרווחה, מוועדת אבחון – האגף לטיפול באדם המפגר, חופאים, עובדים סוציאליים או בני משפחה.

הגשת הבקשה כרוכה בתשלום.

ניתן לפנות בבקשה להנחה בתשלום האגרה על סמך אישורי הכנסות.
בית המשפט דן בבקשה ומקבל את החלטתו על סמך התסקיר של פקיד הסעד לסדרי דין.
האפוטרופוס מחויב לתת דוח שנתי לאפוטרופוס הכללי.
במקרים בהם ההורים אינם יכולים לשמש כאפוטרופוס, תיבדק האפשרות למינוי קרוב משפחה.
אם אין קרוב משפחה תיבדק האפשרות למינוי אפוטרופוס ע"י עמותות בתחום.